

France Prešeren: APEL IN ČEVLJAR

Zamisli si, da si res dober pri likovni umetnosti. Tvoje risbe so dovršene, tudi učitelj pohvali tvoje delo, te pri delu usmerja in spodbuja. Imaš pa sošolca, ki je dober na matematičnem področju, na likovno umetnost pa se ne spozna ravno najbolje. Ob koncu ure ravno pa prav ta sošolec kritizira tvojo sliko, češ da so linije premehke, da bi morale biti ostre, kot so liki pri matematiki.

Kako boš sprejel kritiko?

Seveda kritike ne sprejmemo, sošolec je močen na povsem drugem področju. Kritiko bi sprejeli samo takrat, če bi se tudi sošolec na likovno ustvarjanje dobro spoznal.

NEZNANE BESEDE

Apel – najslavitejši starogrški slikar iz 4. stol. pr. n. š.
umetni (star.) – izurjen, spreten na svojem področju
meča – del telesa, zadnji, mišičasti del goleni
obraznik (star.) – slikar, likovni umetnik
smolec – slabšalni izraz za čevljarja

KRATKA OBNOVA

Apel razstavi sliko in se za njo skrije, da bi slišal mnenje gledalcev.

Mimo pride čevljarček in meni, da ima obuvalo premalo jermenov.

Apel na sliki takoj popravi, kar čevljarček očita.

Apel pričakuje, da čevljar več ne bo imel pripomb.

Tokrat pa čevljarčku niso všeč meča.

Apel zavrne njegovo kritiko in mu reče, naj sodi svoje delo, saj se na njegovo ne spozna.

ODGOVORI NA VPRAŠANJA

- **Kdo nastopa v pesmi?**

V pesmi nastopa Apel, starogrški slikar iz 4. st. pred našim štetjem ter neznan čevljarček.

- **Poišči vse sopomenske izraze za čevljarja. Izpiši jih in presodi, kaj označujejo. Kakšen je torej Prešernov odnos do Kopitarja?**

čevljarček – satirična pomanjševalnica

smolec – slabšalni izraz za čevljarja

mož kopitni – kopito je del čevlja, pesnik se navezuje na Kopitarja

nap'čen očitár – cenzor/kritik, ki to ne bi smel biti

kopitar/Kopitar – jasno pove, koga je mislil

V tonu vseh teh imen je slutiti kritika, satira, posmeh. Pesnik/Slikar (umetni, obraznik) pravi, da naj sodi pesmi/slike tisti, ki se na to delo spozna. Z besedami mož kopitni (Kopitar), nap'čen očitar, Kopitar pa nakazuje na to, da je pesnik svojo pesem napisal kot odgovor na kritike Jerneja Kopitarja. Prešernove pesmi mu namreč niso bile všeč.

– **V kateri čas je pesem postavljena?**

Pesem je postavljena v 4. stoletje pr. n. š.

– **Kaj Apel stori v 1. kitici? Kakšen umetnik je Apel?**

Apel je slikar. Svojo sliko je postavil na ogled. Zanimalo ga je, kaj porečejo o njegovem delu drugi. Seveda tisti, ki se na takšno delo spoznajo.

– **Koga vse skrit poslušša, čigava kritika ga vse zanima?**

Želel si je kritike nekoga, ki se na slikanje spozna, a mimo je prišel čevljarček. Ta pa je rekel, da imajo čevlji premalo jermenov.

– **Kaj stori Apel v drugi kitici, ko prisluhne čevljarčku?**

Ker se čevljar na to spozna, nemudoma popravi, kar je očital.

– **Kako ravna Apel naslednji dan, ko doživi ponovno kritiko? Ali rad uboga tistega, za katerega meni, da se na njegovo delo ne spozna?**

Čevljarček mimo pride tudi naslednji dan, tokrat so mu čevlji po godu, ker ni imel drugega, je začel kritizirati meča. Ker se čevljar na to, kakšna morajo biti meča, ne spozna, je Apel jezen in slike noče več popraviti.

– **Kdo je obraznik imenitni in kdo nap'čen očitar?**

V resnici je kritika namenjena Jerneju Kopitarju, ki je bil jezikoslovec, ne pa tudi pesnik. Torej Prešernove pesmi ne more ne ocenjevati, še manj pa kritizirati.

– **Pesem je razdeljena na dva dela tudi vsebinsko – kaj pesnik zajema v KVARTINAH in kaj v TERCINAH?**

V kvartinah nam poda neko sliko/motiv. V tercinah pa razkrije sporočilo pesmi.

– **Zakaj je Prešeren za svojo pesem izbral ravno lik čevljarja? Izberi pravilni odgovor.**

- *Zaradi kopit, ki jih je lahko povezal s priimkom Kopitar.*

– **Koga torej prepoznamo v Apelu in koga v čevljarčku?**

Apel je Prešeren, čevljarček pa Jernej Kopitar.

– **S tem sonetom je France Prešeren opeval zmoto Jerneja Kopitarja, ki je dal cenzurirati nekatere njegove pesmi. Kaj je glavno sporočilo pesmi? Velja le za Kopitarja? Pesnik namreč v 4. kitici uvede novo osebo, ki posploši sporočilo. In tako še danes velja sporočilo:**

Ne, sporočilo je širše, pesnik se obrača na vse tiste, ki kritizirajo delo drugega, ob tem pa se na to delo ne spoznajo. Če se vrnemo na uvodno vprašanje, bi nanj sošolcu lahko odgovorili s Prešernovim verzom: »Le čevlje sodi naj K(k)opitar!«

– **S katerimi od spodnjih pregovorov bi še lahko izrazil osrednje sporočilo pesmi? Izberi pravilna odgovora.**

- Oblič mizarju, kopito čevljarju.

POVZETEK

France Prešeren je s svojo satirično mojstrovino »Apel podobo na ogled postavi« oz. »Apel in čevljar« posredno odgovoril Jerneju Kopitarju, jezikoslovcu in cenzorju, ko je izvedel, kako negativno je le-ta ocenil njegove pesmi v prvem zvezku Kranjske čbelice. Največjega slovenskega pesnika pa je bolj kot sama vsebina kritike motil kritik, iz ust katerega se je kritika rodila, saj se ta nikoli ni ukvarjal s poezijo, ampak zgolj s črkopisom in jezikoslovjem.